

שבועת העדות פרק רביעי שבועות

לא.

עין משפט גדר מצוה

בג א מיי פ"ב מהל' סנהדרין הל' ב סמג ענין קו טו"ש"מ מ"מ סי' ט סמ"ף ז: **בד ב מיי** שם הל' ג טו"ש"ע שם סמ"ף ח: **בב ג ד מיי** פ"ח מהל' עדות הל' ה והלכה ו סמג לאוין כח טו"ש"ע מ"מ סי' כח סמ"ף א בהגה: **בב ד ה ד מיי** פ"ח מהל' טו"ש"ע הל' ט והלכה י סמג ענין קו: **בב ח מיי** פ"ח מהל' סנהדרין הל' ב סמג שם טו"ש"ע מ"מ סי' יז סמ"ף א: **בב ט י מיי** שם הל' ז סמג לאוין רח טו"ש"ע שם ס"ה: **בב כ מיי** פ"ג מהל' שולחן הל' ה וענין כ"מ טו"ש"ע מ"מ סי' קכ סמ"ף טו: **ל ל מ מיי** פ"י מהל' שבועות הל' א סמג לאוין רמל:

קולר. שלשלת העון: ורואה זכות. ורבו החליף: איני מזדה. משקר: וקום הסם. ושיהא סבור בעל דין שאתמה צל להעיד ויודה אמת: ואגלגל עליו שזועה. שאינו מודה לי במקלט ואשבענו על ידי גלגול או שבועת קרקעות שאין נשבעין עליהן אלא על ידי גלגול: שלא

ורואה זכות לעני שלא ישתוק. צ"פ דסנהדרין (דף ק:) נפקא לן מלא תגורו וכן דרך [הש"ס] בכמה דוכתי: **שלא אתחייב לו שבועה ולא יגלגל עלי שבועה ממקום אחר.** ואם תאמר למה ירא מגלגול שזועה יותר משבועה זאת

יהא אחד בעל דין ושנים עדים. והם בעלי דין: לבוש כמותו. שלא תגרום לנו לישא לך פנים או יסתממו דברי סנהדרין מפני חשיבותך ואמר שכן יאמינו כי צית דין על אדם חשוב כזה: מדבר שקר סרחן. וכיון שאים מריצו מכותם מעמיד זה את שקרו: פוזמוקיינו. כמין אנפילאות חשובים קלנ"וש צלע"ו: לא פשא. אזהרה למקבל: קרי ציה לא פשיא. אזהרה לבעל דין: שמע שוא. שהמטעים דבריו שלא צפני בעל דין אינו צוח: מדברי שקר: ואשר לא טוב עשה. פסוק זה בספר יחזקאל: **זה הצא בהרשאה.** ומתעבר על ריב לא לו ושמא הראשון נוח לו ונוח לפשרה יותר מזה שאינו יכול לעשות פשרה בזמנו אחרים: שיש עליה עסיקין. עוררין כמו (בראשית כו) כי התעסקו עמו שמערערין על המחזיק בה וזה צא וקונה אותה וצוטט על חזקו שהוא איש זרוע: **למעוטי מלך.** דתנן סנהדרין (דף יח.) לא מעיד ולא מעדין אותו: **משהק בקוציאל.** צעיריון ^א והמראה שקורין פרמייל"ה: כל שכן מלך. דמדלאורייתא לא חזי דכתיב (דברים י) שום תשים עליך מלך שמהא איתמו עליך ^א והצא להעיד כר"ך לעמוד לפני הדיין כדלמנן לעיל (דף ג.) ודך ציון הוא לו: **אלל משהק בקוציאל מדאורייתא חזי.** שלא פסלה תורה אלא עד חמש שנטול בחוקה כמו (שופטים ט) ויגזלו את כל העובר ^א דבעלי שכם ורצנן גזרו ציה ועשוהו גולן מדצריהם ואמרו אסתמכתא היא ולא קניא וכיון דמדלאורייתא חזי חיילא עליה שזועה. ורז אחא סבר הואיל וסוף סוף אי מסהיד לא מקבלנין ליה לא קרעין ציה והוא עד: **דזון מינה ומינה דזון מינה ואוקי באהרה פליגי.** פרשה שלמדה דבר מחזירתה גזירה שיה אס עומד אותו דבר צו בתורת מה שיה עומד במקום שלמדנו משם דהואיל ולמדנו ממנו על כרחן ממנו מחזור ומלמדנו לכל משפטו. או דון מינה ואוקי באהרה כלומר לאחר שלמדנו משם והבאנו לכאן העמידהו כאן בתורה שאר דברים המפורשים כאן. והשתא מפרש לה ואזיל: **ר' מאיר סבר דון מינה ומינה.** (דף לה.) **לפנין שבועת העדות** גזירה שיה דלמטה ויקרא ^א תלמוד ^א [סנהדרין ויקרא ה] **אשר ישבע עליו אף עדות מפי עצמו חייב ומינה מה פקדון אפי' שלא צ"ד דלא ונשבע על שקר בין צבית דין בין שלא צבית דין משמע: אף צעדות.** אע"ג דמושבע מפי אחרים האמור שבועת העדות אינו אלא צ"ד כדלמנן לקמן בשמעתי מפי עצמו דילפינן מפקדון אפילו שלא צבית דין ומיימנין ליה הכא כי התם: **ורצנן סברי דון מינה.** מה פקדון מושבע מפי עצמו חייב אף עדות מפי עצמו חייב: **ואוקי באהרה.** כלומר לאחר שהבאנו לכלל שבועת העדות העמידהו משפט המפורש שבועת העדות מפי אחרים האמור שבועת העדות אינו אלא צבית דין: **אמר**

שעתה מוצעו וי"ל כגון שאין לו כדי לפרוע כל מה שיגלגל עליו כגון שחייב לו הרבה ממקום אחר וסבר אכפור גם זה ואשתמיטנא עד דליהו לי זוזי כנגד כל החוב ופרענא ליה: **שלא ישמע דברי בעל דין.** צ"פ דסנהדרין (דף ק:) מפיק ליה משמוע בין אחיכם: **זה הבא בהרשאה.** כשעושה בשביל שהוא אלס ובעל טעות שמתעבר על ריב לא לו אלל כשטורח להציא לחצירו מעומיו שאין חצירו יכול לטרוח מלואו. **קעצדי: ורבנן** הוא דפס"ה. ואף על גב דלמל לקמן (דף קב:) הכל מודים צעד מימה דחייב משום דרצנן אכשריה ואולינן צמר דרצנן צמר מריוהו אולינן לחייבו דהתם כיון דמדרכנן מועלת עדותו הרי יש כאן הפסד ממון צמה שלא העיד והכא אע"ג דמדרכנן לא מהני עדותו מידי כיון דמדלאורייתא מהני מיימינ:

לעני רש"י
לקצוני"ש. נעלים קלות. פרמייל"ה [פירמל"א]. הימור.

לא תלמיד שיושב לפני רבו. וזה דין לפני רבו ולא לפני רב ולא תלמיד וזה לעני וזמה לעני ורבו טועה דין. מנין שלא יתלום כבוד רבו וימנע (סנהדרין ו) ע"ש. שלא ישמע דברי בעל דין כ"י. שמסדר דברי שקר דכתיב אמת. לפי שאין ומכיון שגב דין וטעם לו אמת שוב אלו לנו מפקד מכות השני כל כך (שם). ע"ש. לאפוקי מאי. דלא מן במתני נהיא. ה' מנה ליה רישא טיהבא באשכיס ולא נשכיס. בחקוקים ולא בקריובים. כשקרו ולא כפסולין (יומא טז.) **משחק בקוביא.** עערינן. דהו גולן מדרבנן ופסול לעדות (שם). מדאורייתא מחזא חזי. דלא הו גולן דלורייתא אלל שגול מיד. כמו ש"צ (ג) ויגזלו את החנית מיד המלך ק' מפרש צ"ק (שם: יומא טז.) דין משחק בקוביא. רומניה. כל דבר שאתמה למד מחפזו נהיה שיה או כשיקש. הו למד ממנו כלל דבריו (בתמים צא: וכע"ז יבמות טז:) ב"ק כה: סנהדרין טז. וחולין קכ.) דין מינה ואוקי באהרה. למאי דלפינן גמרינן. למאי דלא לריבין מוקמין באהרה (סנהדרין טז) דון עיקר הדבר ללמדו מחפזו אלל לשאר דבריו שאתמה מלוא דין מתפרסם צו ואתה יכל ללמד מינה וביה דבר מרבי ויחך צ"ק ללמד מחפזו מפי עצמו ממקום ואל שמועה לחצירו (סנהדרין טז.) וכע"ז יבמות צ"ב וביחם צא: וחולין קכ"א.

הכי אסור משום שנאמר מדבר שקר תרחק ^א ומינה שלא יאמר אמעננו במאתים כדי שיוודה לי במנה ויתחייב לי שבועה ואגלגל עליו שבועה ממקום אחר תלמוד לומר מדבר שקר תרחק ^א ומינה שלא יאמר אכפרנו בכ"ד ואודה לו חוץ לבית דין כדי שלא אתחייב לו שבועה ולא יגלגל עלי שבועה ממקום אחר תלמוד לומר מדבר שקר תרחק ^א ומינה שנושין מנה באחד שלא יהא אחד בעל דין ושנים עדים כדי שיוציאו מנה ויחלוקו ^א מדבר שקר תרחק ^א ומינה שבאו לדון אחד לבוש סמרטומין ואחד לבוש איצטילית בת מאה מנה שאומרין לו לבוש כמותו או הלבישהו כמותך ^א מדבר שקר תרחק ^א כי הווא אתו לקמיה דרבא בר רב הונא אמר להו שלופו פוזמוקייכו וחותרו לדינא ^א ומינה לדין שלא ישמע דברי בעל דין (חבירו) קודם שיבא בעל דין חבירו ^א מדבר שקר תרחק ^א ומינה לבעל דין שלא ישמע דבריו לדין קודם שיבא בעל דין חבירו ^א מדבר שקר תרחק ^א ומינה רב כהנא מתני ^א מלא תשא לא תשיא ^א ואשר לא טוב עשה בתוך עמיו רב אמר ^א זה הבא בהרשאה ושמואל אמר זה הלוקח שדה שיש עליה ^א עסיקין: אינה נוהגת אלא בראוין להעיד כו': ^א לאפוקי מאי אמר רב פפא לאפוקי מלך ורב אחא בר יעקב אמר ^א לאפוקי משחק בקוביא מ"ד משחק בקוביא ^א כל שכן מלך ומ"ד מלך אבל משחק בקוביא מדאורייתא מחזא חזי ורבנן הוא דפסלוהו: בפני בית דין ושלא בפני ב"ד כו': במאי קמיפלגי אמרוה רבנן קמיה דרב פפא ^א ברוין מינה ומינה ברוין מינה ואוקי באהרה קא מיפלגי ר' מאיר סבר דון מינה ומינה מפקדון מה פקדון מושבע מפי עצמו חייב אף עדות מושבע מפי עצמו חייב בבית דין ובין שלא בבית דין אף עדות בין בבית דין ובין שלא בבית דין ורבנן סברי דון מינה ואוקי באהרה מה פקדון מושבע מפי עצמו חייב אף עדות מושבע מפי עצמו חייב בבית דין אף שלא בבית דין לא אין שלא בבית דין לא אף מושבע מפי עצמו בבית דין אין שלא בבית דין לא אמר

רבינו הנאל
וכן תלמיד שראה זכות לעני (או) חובה לעשיר שלא ישתוק. וכן תלמיד שראה רבו שזועה בדין שלא יתחנו עד שיגמר הלא יתחנו עד שיגמר שמו. וכן תלמיד שאמר לו רבו הלא בר"ך שאני משקר ועכשיו אני נושה לפלוני מנה וכופר בו בוא עמי כדי שתראה כי להעיד באתה ולא תאמר כלום שאסור לעשות כן. וכן ג' שנושנים באחד מנה שלא יעשו שנים מן עדים ואחד בעל דין. וכן הנושה בחבירו מנה שלא יעטנו מאתים כדי שיהיה לו במנה ויגלגל עליו ויחזור על דבריו אחרים. וכן מן שנושין בו מנה וטוענין בו מאתים שלא יפסדו גם במנה שנושה בו כדי שלא יגלגלו עליו שבויה וכן לשנים שבאו לפני הדיין אחד לבוש סמרטומין ואחד לבוש איצטילית בת מאה מנה שאין דין ביניהן עד שיהיה מלבושן שוה. וכן הדיין שאינו רשאי לשמוע דברי בעל דין עד שיבא חבירו. הני כוליהו אסמיכיהו רבנן כל חד וחד מנייהוהו אחאי קרא מדבר שקר תרחק: מנין לבעל דין שלא ישמע דבריו לדין קודם שיבאו חבירו ת"ל מדבר שקר תרחק. רב כהנא מתני בראוין לא תשא ושמואל מלא תשיא: ואשר לא טוב עשה בתוך עמיו. רב אמר זה הבא בהרשאה ושמואל אמר זה הלוקח שדה שיש עליה עסיקין